

Hezkuntza-esperientzia pilotu bat
garatzeko lan-materiala

Herenegun!

Unitate didaktikoa

Memoria Hurbilari dagokion aldia
(1960-2018) DBHko 4. mailako eta
Batxilergoko 2. mailako Historia
irakasgaiari sartzeko proposamena

2. koadernoia

Lan-plana, **DBHko 4.** mailako
Historia irakasgaiaren barruan

Euskadi, auzolana, bien común

EUSKO JAURLARITZA

GOBIERNO VASCO

Atarikoa

Unitate didaktiko honen lanerako plana aurkezteko unea iritsita, gogoratu beharra dago esperientzia pilotu baten aurrean gaudela. Horrela bada, egin nahi izan dugun proposamena, edukiaren sakontasuna galdu gabe, proposamen sinple, bideragarri eta egingarria da, batez ere.

Eta izaera bikoitz hori –sakontasuna eta bideragarritasuna– funtsezkoa izan da proposamena diseinatzerakoan. Nolanahi ere, esperientzia pilotu hau lehenengo urrats bat baino ez da, orain aurkezten duguna hobetu, zabaldu eta osatzeko pentsatuta dagoen prozesua irekiko duena.

Esperientzia pilotu honen oinarrian ikus-entzuneko euskarri bat dago. Bost dokumental dira, 22-23 minutukoak. Horietako bakoitzak, hamarkada bat laburbiltzen du. Ikasleentzako materiala dira bost dokumental horiek. Ikasle bakoitzak esteka bat edukiko du dokumental sorta horretara sartzeko. Irakasleentzako oinarritzko materiala ere izango da, honako lan hau bideratzeko oinarritzko gida.

Hortik abiatuta, Memoria Hurbila deitu den aldiari (1960-2018) heltzeko, 55 minutuko sei saio egingo dira DBH-ko 4. mailako Historia irakasgaiaren barruan. Bost saio dokumental bakoitzarekin lan egitera bideratuta daude, eta seigarrena, berriz, ondorioak ateratzeko eta ebaluatzeko lanera.

Hamarkada bakoitzari buruzko bideoa ikusiko da gelan saio bakoitzaren hasieran. Ondoren, lan egiteko hiru modu egongo dira: gogoeta pertsonala, lana talde txikietan eta bateratze-lana talde handian.

Kapitulu bakoitzean, *Herenegun!* unitate didaktikoak “Hamarkadako erreferentzia nagusiak” identifikatzen ditu, 5 edo 6, hain zuzen. Ikuspegi historiografikotik begiratuta, hezkuntzarako interes berezia duten arreta puntuak izango dira. Nolanahi ere, arreta puntu horiez gain, ikasleek zein irakasleek beste arreta puntu batzuk ere identifikatu ahal izango dituzte.

Koaderno honek, lehenengo, “hezkuntza-modulua ikasleei orokorrean aurkezteko eredua” dakar, baita sei fitxa ere, aurreikusitako sei saioetako bakoitzean jarraitu ahal izango den laneko plana zehazten dutenak.

Laneko plan hori, jakina, orientazio tresna bat da irakasleei euren zereginean laguntzeko. Irakasle bakoitzak malgutasunez eta askatasunez egokitu ahal izango du bere lan egiteko estilora eta ikasleen ezaugarrietara.

1. Hezkuntza-moduluaren aurkezpen orokorra ikasleen aurrean

Laneko plana 55 minutuko sei saiotan burutzeko dago pentsatua. Egingo den lan espezifikoarean aurkezpen orokor gisa, ideia hauek erabil daitezke:

Entzun duzue, ziurrenik, 2018ko maiatzean ETA desegin zela, 1960an jaio zen erakundea eta indarkeria erabili zuena Euskadin eta Espainian. Gure herrian azken 58 urte hauetan gertatutakoaren historia aztertzen saiatuko gara hurrengo bi asteetan. Sei saio eskainiko dizkiogu zeregin horri.

Bost bideo ditugu eskura, 22-23 minutukoak. Gure herriaren gertuko iraganaren bost hamarkadari buruzkoak dira, 1960ko hamarkadatik hasita. Lehenengo bost saioetan bideo bat ikusiko dugu eta, gero, edukia aztertuko dugu. Seigarren saioan ondorioak atera eta ikasitakoa ebaluatuko dugu.

Azken hamarkada hauetan gertatutakoa bost bideotan laburbiltzea konplexutasun handiko zeregina da, gertatutakoaren gaineko irakurketa ezberdinak baitaude. Bost dokumental hauetan bildutako errepaso historikoa egiteko, errealitatek ahalik eta plural eta hurbilena egiteko, sentsibiltate eta ikuspegi pluralak dituzten adituek parte hartu dute, partekatzen duten hura bilatzen saiatu direlarik.

Bertatik bertara ezagutu ez dituzuen gertakari askoren berri izango duzue, garrantzitsua baita zuek ezagutzea errepikatu behar ez dena gogoan izateko. Zuentzat ezezagunak diren gertakariak dira, ez ordea zuen aita-amentzat edo aiton-amonentzat. Interesgarria litzateke bideoak etxean ikustea, gertakari horiek gertu-gertutik bizi izan zituzten senideekin.

Iragan hori oso gertu dago, gertuegi neurri batean, eta gaur egungo errealitatean eragin handia dauka. Unitate didaktiko honek horregatik dauka, hain zuzen, "Herenegun" izena, aztertuko duguna gertatu zela ez baita denbora asko igaro, herenegun gertatu baitzen.

(Esteka horretan ikus ditzakezue bideoak: <https://goo.gl/LA0q4M>)

2. Lanerako gidoiak

2.1. Lehenengo saioa: hirurogeiko hamarkada

I. kapituluaren laburpena. “60ko hamarkada”	Hamarkadako erreferentzia nagusiak
<p>Nazioartean, Pragako udaberria eta Vietnameko gerra nabarmendu behar dira. Francoren diktaduraren errepresioaren testuinguruan, kapitulu honetan bildutako gaiak dira, besteak beste, immigrazioa Euskadin, langileen egoera, kooperatiben mugimenduaren sorrera, ikastolen sorrera klandestinitatean, egoera kulturala eta soziala, “Ez Dok Amairu” mugimendua, errepresioa, zentsura edota tortura. Hamarkada honetan jaio zen ETA eta hasi ziren haren indarkeriazko lehenengo ekintzak.</p>	<p>Ikuspuntu historikotik, hona hemen gai garrantzitsuenak:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Aurretik eman ziren pobrezia, immigrazioaren eta langileen mugimenduaren errealitateak. -Diktadura, diktadorea, errepresioa, tortura edota zentsura. -Kulturaren, euskararen eta euskal identitatearen egoera. -ETAren jaiotza eta bere indarkeriazko lehenengo ekintzak. -Nazioarteko gertakariak. -Beste batzuk.

Lehenengo urratsa: Aurkezpena eta bideoa ikusi (25 minutu)

Serieko lehenengo bideoa ikusiko dugu. Hirurogeiko hamarkadari buruzkoa da. Urte horietan, seguruenik, zuen aitona-amonak gazteak ziren. Hemen ikusiko dituzue garai hartako zenbait egoera. Bideoa ikusterakoan, ikuspuntu historikotik garrantzitsuenak iruditzen zaizkizuen gertakariak apuntatu behar dituzue.

Bigarren urratsa: Izandako inpresioen berri eman (7 minutu)

Bideoa ikusi ondoren, talde handian jarraituko dugu lanean:

Orain, denon artean landuko dugu hamarkada horretan ikuspuntu historikotik zer iruditu zaizuen garrantzitsuenak.

Irakaslea hamarkadako erreferentzia nagusien inguruan biltzen saiatuko da erantzunak, garrantzi historikoa azpimarratzeko. Zerranda irekia izango da, hau da, ikasleek zein irakasleek proposatuta, erreferentzia gehiago erantsi ahal izango da.

Hirugarren urratsa: Lana talde txikietan (15 minutu)

Lanari ekingo diogu, baina talde txikietan (Erreferentzia moduan Phillips 6-6 metodologia har daiteke. Ikusi 4. koaderno 2.2.puntua).

Eztabaidatu egingo dugu 5 edo 6 pertsonako taldeetan, hiru gairi buruz, 4 minutuko hiru tartetan. Proposatzen dena da bakoitzaren iritzien berri ematea gai hauei buruz:

-4 minutuko lehen tartea. Bideoan ikusitako gertakarien artean, azaldu ezagutzen ez zenituzten eta atenzioa eman dizkizuten bi edo hiru gertakari historiko.

-4 minutuko bigarren tartea. Denon artean landu zer alde dagoen, zuen ustez, demokrazian bizitzearen eta diktadurapean bizitzearen artean.

-4 minutuko hirugarren tartea. Nola uste duzue aldatuko litzatekeela zuen eguneroko bizimodua diktadura batean.

Laugarren urratsa: Bateratze-lana (8 minutu)

Talde handian ekingo diogu lanari berriz ere, eta azken ondorioak bateratuko ditugu.

Solasaldi batekin amaituko dugu. Diktadura baten ezaugarrietako bat da giza eskubideen eta oinarrizko askatasunen urraketa. Hona planteatzen dizuedan galdera: Zer nolako giza eskubide eta oinarrizko askatasun urratzen da diktadura batean?

Solasaldian agertuko diren kontzeptuak egituratzen lagundu dezake irakasleak: adierazpen askatasuna (zentsura), manifestazio-askatasuna (errepresioa), bizitzeko eta osotasun fisikorako eskubidea (tortura), askatasun politikoak (alderdi politikoen debekua), eskubide sozialak (pobrezia), kultura-eskubideak (euskara, identitatea) ...

Etterako lan moduan, laburbildu ezazue gogoeta batean zein den zuen iritziz hamarkada honetan gertatutako gauzarik garrantzitsuenak, eta idatzi ezazue landutako guztiaren ondorio pertsonala.

2.2. Bigarren saioa: hirurogeita hamarreko hamarkada

II. kapituluaren laburpena. "70eko hamarkada"	Hamarkadako erreferentzia nagusiak
Frankismoaren amaieran eta trantsizioaren hasieran, Euskadin tentsio-une handiak biziko dira: Burgosko epaiketa, Carrero Blancoren aurkako atentatua, Txiki eta Otaegiren fusilamenduak, martxoaren 3ko Gasteizko gertakariak, polizia-indarkeria, 1977ko lehen hauteskundeetako parte-hartzeari buruzko eztabaidak, edota Konstituzioaren onarpena 1978an eta Estatu-tuarena 1979an. Aldi berean, ETAREN atentatu-segida. EAJK bakearen aldeko lehenengo manifestazioa deituko du. Kapitulu honetan, biktimen lekukotza baliotsuak ezagutuko dira.	Ikuspuntu historikotik, hona hemen gai garrantzitsuenak: -Burgosko prozesua eta heriotza-zigorak. -Carrero Blancoren aurkako atentatua. -Gasteizko gertakariak. -Francoren heriotza eta trantsizioa. -Amnistia. -ETAk 244 pertsona hil hiru urtetan. -Deia eta Egin egunkarien sorrera. -Beste batzuk.

Lehenengo urratsa: Aurkezpena eta bideoa ikusi (25 minutu)

Serieko bigarren bideoa ikusiko dugu. Hirurogeita hamarreko hamarkadari buruzkoa da. Urte horietan jaioren ziren, seguruenik, zuen gurasoak. Hemen ikusiko dituzue garai hartako zenbait egoera. Bideoa ikusterakoan, ikuspuntu historikotik garrantzitsuenak iruditzen zaizkizuen gertakariak apuntatu behar dituzue.

Bigarren urratsa: Izandako inpresioen berri eman (7 minutu)

Bideoa ikusi ondoren, talde handian jarraituko dugu lanean:

Orain, denon artean landuko dugu hamarkada horretan ikuspuntu historikotik zer iruditu zaizuen garrantzitsuenak.

Irakaslea hamarkadako erreferentzia nagusien inguruan biltzen saiatuko da erantzunak, garrantzi historikoa azpimarratzeko. Zerranda irekia izango da, hau da, ikasleek zein irakasleek proposatuta, erreferentzia gehiago erantsi ahal izango da.

Hirugarren urratsa: Lana talde txikietan (15 minutu)

Lanari ekingo diogu, baina talde txikietan (Erreferentzia moduan Phillips 6-6 metodologia har daiteke Ikusi 4. koa-dernoa 2.2. puntua).

Eztabaidatu egingo dugu 5 edo 6 pertsonako taldeetan, hiru gairi buruz, 4 minutuko hiru tartetan. Proposatzen dena da bakoitzaren iritzien berri ematea gai hauei buruz:

-4 minutuko lehen tarte. Bideoan ikusitako gertakarien artean, azaldu ezagutzen ez zenituzten eta atenzioa eman dizkizuten bi edo hiru gertakari historiko.

-4 minutuko bigarren tarte. Saia zaitezte hamarkada honetako egoera edo gertakari positibo batzuk aipatzen, baita negatiboak ere.

-4 minutuko hirugarren tarte. Carmen Torres Riparen lekukotzak iradokitzen dizuena bateratu denon artean.

Laugarren urratsa: Bateratze-lana (8 minutu)

Talde handian ekingo diogu lanari berriz ere, eta azken ondorioak bateratuko ditugu.

Solasaldi batekin amaituko dugu. Zein da zuen iritzia heriotza-zigorrari buruz? Zein da zuen iritzia ETAk eragindako heriotzei buruz? Ba al du inork beste norbait hiltzeko eskubiderik?

Solasaldian agertuko diren kontzeptuak egituratzen lagundu dezake irakasleak. Giza Eskubideen Nazioarteko Adierazpena jo daiteke, eta batez ere, hitzaurrea eta 1. eta 3. artikulua irakurri.

Etterako lan moduan, laburbildu ezazue gogoeta batean zein den zuen iritziz hamarkada honetan gertatutako gauzarik garrantzitsuenak, eta idatzi ezazue landutako guztiaren ondorio pertsonala.

2.3. Hirugarren saioa: laurogeiko hamarkada

III. kapituluaren laburpena. "80ko hamarkada"	Hamarkadako erreferentzia nagusiak
<p>Dokumental honetan biltzen da ETAk pertsona gehien hil zituen urteek eragindako inpaktua, biktimen lekukotzak eta haiek pairatu zuten bazterketa, edota Hipercor-ekoa bezalako atentatu dramatikoak. Hamarkada honetan agertuko da GAL. Gernikako Autonomia Estatutu onartu berria martxan jarriko da. Azpimarratzekoak dira, era berean, Lemoizko zentral nuklearraren aurkako mugimendua eta Gesto por la Paz (Bakearen aldeko Koordinakundea) elkartearen sorrera. Aldi berean, EAEko krisi ekonomikorik handiena bizi izan zen, eta arazo berri bat sortu ere: heroina eta HIESA.</p>	<p>Ikuspuntu historikotik, hona hemen gai garrantzitsuenak:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Gernikako Autonomia Estatutua. -ETAren atentatuak. Hipercor, biktimak. -GAL, Lasa eta Zabala, tortura... -Bakearen Aldeko Koordinakundea jaioko da. -Krisi sozialak: Lemoiz, Euskalduna, heroina... -Beste batzuk.

Lehenengo urratsa: Aurkezpena eta bideoa ikusi (25 minutu)

Serieko hirugarren bideoa ikusiko dugu. Laurogeiko hamarkadari buruzkoa da. Urte horietan, seguruenik, zuen gurasoak gazteak ziren. Hemen ikusiko dituzue garai hartako zenbait egoera. Bideoa ikusterakoan, ikuspuntu historikotik garrantzitsuenak iruditzen zaizkizuen gertakariak apuntatu behar dituzue.

Bigarren urratsa: Izandako inpresioen berri eman (7 minutu)

Bideoa ikusi ondoren, talde handian jarraituko dugu lanean:

Orain, denon artean landuko dugu hamarkada horretan ikuspuntu historikotik zer iruditu zaizuen garrantzitsuenak.

Irakaslea hamarkadako erreferentzia nagusien inguruan erantzunak biltzen saiatuko da, garrantzi historikoa azpimarratzeko. Zerranda irekia izango da, hau da, ikasleek zein irakasleek proposatuta, erreferentzia gehiago erantsi ahal izango da.

Hirugarren urratsa: Lana talde txikietan (15 minutu)

Lanari ekingo diogu, baina talde txikietan (Erreferentzia moduan Phillips 6-6 metodologia har daiteke. Ikusi 4. koaderno 2.2. puntua).

Eztabaidatu egingo dugu 5 edo 6 pertsonako taldeetan, hiru gairi buruz, 4 minutuko hiru tartetan. Proposatzen dena da bakoitzaren iritzien berri ematea gai hauei buruz:

-4 minutuko lehen tartea. Bideoan ikusitako gertakarien artean, azaldu ezagutzen ez zenituzten eta atenzioa eman dizkizuten bi edo hiru gertakari historiko.

-4 minutuko bigarren tartea. Hamarkada honetan, indarkeriak eta terrorismoak biktima asko eragin zuten. Pertsona maite bat indarkeriaz hiltzen badute, nolako marka utz dezake gertaera horrek pertsona baten bizitzan?

-4 minutuko hirugarren tartea. Hamarkada honetan era desberdinetako indarkeria eta terrorismoa egongo da. Zergatik da onartezina beste pertsona bat hiltzea? Zergatik da onartezina indarkeriari indarkeriarekin erantzutea? Zergatik da onartezina tortura?

Laugarren urratsa: Bateratze-lana (8 minutu)

Talde handian ekingo diogu lanari berriz ere, eta azken ondorioak bateratuko ditugu.

Solasaldi batekin amaituko dugu. Hona proposatzen dizuedan galdera: Nola borrokatu dezakegu zerbaiten alde indarkeria erabili gabe eta giza eskubideak urratu gabe, nahiz eta nahi duguna lortu ez?

Ideiak defendatzeko erabil daitezkeen bide baketsuen zerranda bat egiten lagun dezake irakasleak solasaldi honetan.

Etterako lan moduan, laburbildu ezazue gogoeta batean zein den zuen iritziz hamarkada honetan gertatutako gauzarik garrantzitsuenak, eta idatzi ezazue landutako guztiaren ondorio pertsonala.

2.4. Laugarren saioa: laurogeita hamarreko hamarkada

IV. kapituluaren laburpena. "90eko hamarkada"	Hamarkadako erreferentzia nagusiak
ETAk bere indarkeria-estrategia gogortu zuen hamarkada honen hasieran, eta 1998an su-etena ezarri. Hala ere, urtebete eta erdi beranduago su-etinari amaiera eman zion. Hamarkadaren hasieran Ajouria Eneko Ituna estreinatu zen, eta amaieran, aldiz, Lizarra-Garazikoa. Dokumentalean, hasteko, Miguel Ángel Blanco Ermuko zinegotziaren heriotza ekartzen da gogora, bai eta Herri Batasunak Oldartzen txostena onartu zueneko birpasatu ere. Garai honetan jarriko da martxan ETako presoen dispertsio-politika.	Ikuspuntu historikotik, hona hemen gai garrantzitsuenak: -Ajouria Eneko Itunaren sinadura. -ETAren atentatu bortitzak. -Akordio-saiakerak, Argeletik Lizarrara. -ETAren aurka gero eta mobilizazio gehiago. Elkarrizkariak jaioko da. -Polizia-operazioak. Dispertsioaren hasiera. Egin egunkaria itxi. -Borroka antimilitaristaren eta intsumisoen protagonismoa. -Beste batzuk.

Lehenengo urratsa: Aurkezpena eta bideoa ikusi (25 minutu)

Serieko laugarren bideoa ikusiko dugu. Laurogeita hamarreko hamarkadari buruzkoa da. Hemen ikusiko dituzue garai hartako zenbait egoera. Bideoa ikusterakoan, ikuspuntu historikotik garrantzitsuenak iruditzen zaizkizuen gertakariak apuntatu behar dituzue.

Bigarren urratsa: Izandako inpresioen berri eman (7 minutu)

Bideoa ikusi ondoren, talde handian jarraituko dugu lanean:

Orain, denon artean landuko dugu hamarkada horretan ikuspuntu historikotik zer iruditu zaizuen garrantzitsuenak.

Irakaslea hamarkadako erreferentzia nagusien inguruan biltzen saiatuko da erantzunak, garrantzi historikoa azpimarratzeko. Zerrrenda irekia izango da, hau da, ikasleek zein irakasleek proposatuta, erreferentzia gehiago erantsi ahal izango da.

Hirugarren urratsa: Lana talde txikietan (15 minutu)

Lanari ekingo diogu, baina talde txikietan (Erreferentzia moduan Phillips 6-6 metodologia har daiteke. Ikusi 4. koa-dernoa 2.2. puntua).

Eztabaidatu egingo dugu 5 edo 6 pertsonako taldeetan, hiru gairi buruz, 4 minutuko hiru tartetan. Proposatzen dena da bakoitzaren iritzien berri ematea gai hauei buruz:

- 4 minutuko lehen tartea. Bideoan ikusitako gertakarien artean, azaldu ezagutzen ez zenituzten eta atentzioa eman dizkizuten bi edo hiru gertakari historiko.
- 4 minutuko bigarren tartea. Zuen ustez, zertarako balio izan zuten indarkeriaren aurkako gizartearen mobilizazioek?
- 4 minutuko hirugarren tartea. Zuen iritziz, zergatik huts egin zuten adostutako konponbideak lortzeko saiakerak?

Laugarren urratsa: Bateratze-lana (8 minutu)

Talde handian ekingo diogu lanari berriz ere, eta azken ondorioak bateratuko ditugu.

Solasaldi batekin amaituko dugu. Gogoratu bideoan ikusitakoa eta pentsatu zuen bizitzan. Hauxe da galdera: Akordio bat lortu behar dugunean, zeintzuk dira elkar ulertzen lagunduko diguten jarrerak eta gertaerak, eta zeintzuk elkar ulertze hori eragotziko dutenak?

Jarraian zehaztutako zenbait kontzeptu kontrajarrita lagundu dezake irakasleak solasaldian:

- **Malgutasuna:** amore emateko prest egon.
- **Dogmatismoa:** arrazoi osoaren jabe sentitu.
- **Elkarlana:** batzen duena lehenetsi, ez zatitzen duena.
- **Maximalismoa:** %100 lortzen saiatu.
- **Elkarrizketa:** bide baketsuak erabili soilik.
- **Xantaia:** elkarrizketan jardun mehatxupean.

Etzerako lan moduan, laburbildu ezazue gogoeta batean zein den zuen iritziz hamarkada honetan gertatutako gauzarik garrantzitsuenak, eta idatzi ezazue landutako guztiaren ondorio pertsonala.

2.5. Bosgarren saioa: XXI. mendeko lehen hamarkada

V. kapituluaren laburpena. "Zero urtea"	Hamarkadako erreferentzia nagusiak
<p>ETAk Lizarrako su-etena apurtu eta eragin handia duten atentatuekin jarraitzen du; bere amaiera, baina, abiatuta dago. Zigor-arloan, judizialean eta polizialean "ETAren inguruaren" aurkako neurriak gogortu egingo dira. 2004an, martxoaren 11ko atentatu yihadistak sekulako eragina izango du. 2006an, T4ko atentatuak erabat suntsituko ditu irtenbide negoziatu baterako azken saiakerak. Era askotako indarkeriaren biktimen ahotsak entzuten hasten dira, bizikidetzaren alde egiten elkarrekin. 2011ko urrian, Aieteko bake konferentzia eta gero, ETAk terrorismoaren behin betiko amaiera iragarriko du.</p>	<p>Ikuspuntu historikotik, hona hemen gai garrantzitsuenak:</p> <ul style="list-style-type: none"> -ETAren azken atentatuak. -Su-etanak eta huts egindako akordiorako azken saiakerak. -Ilegalizazioak, Egunkaria itxi..."Dena da ETA". -Martxoaren 11ko atentatua. -Biktimen ahotsak bizikidetzaren alde. -Aieteko konferentzia eta ETAren amaiera. -Beste batzuk.

Lehenengo urratsa: Aurkezpena eta bideoa ikusi (25 minutu)

Serieko bosgarren bideoa ikusiko dugu. XXI. mendeko lehen hamarkadari buruzkoa da. Hemen ikusiko dituzue garai hartako zenbait egoera. Bideoa ikusterakoan, ikuspuntu historikotik garrantzitsuenak iruditzen zaizkizuen gertakariak apuntatu behar dituzue.

Bigarren urratsa: Izandako inpresioen berri eman (7 minutu)

Bideoa ikusi ondoren, talde handian jarraituko dugu lanean:

Orain, denon artean landuko dugu hamarkada horretan ikuspuntu historikotik zer iruditu zaizuen garrantzitsuenak.

Irakaslea hamarkadako erreferentzia nagusien inguruan biltzen saiatuko da erantzunak, garrantzi historikoa azpimarratzeko. Zerrenda irekia izango da, hau da, ikasleek zein irakasleek proposatuta, erreferentzia gehiago erantsi ahal izango da.

Hirugarren urratsa: Lana talde txikietan (15 minutu)

Lanari ekingo diogu, baina talde txikietan (Erreferentzia moduan Phillips 6-6 metodologia har daiteke Ikusi 4. koaderno 2.2. puntua).

Eztabaidatu egingo dugu 5 edo 6 pertsonako taldeetan, hiru gairi buruz, 4 minutuko hiru tartetan. Proposatzen dena da bakoitzaren iritzien berri ematea gai hauei buruz:

-4 minutuko lehen tartea. Bideoan ikusitako gertakarien artean, azaldu ezagutzen ez zenituzten eta atentzioa eman dizkizuten bi edo hiru gertakari historiko.

-4 minutuko bigarren tartea. Kapitulu honetako lekukotasunak entzun ondoren, gogoeta horietatik zeintzuk derituzue baliotsuagoak elkarbizitzarako ikaskuntza moduan?

-4 minutuko hirugarren tartea. ETAren indarkeriak jarraituko balu, zer izango litzateke desberdin gaur egun? Zer eragin izango luke guran?

Laugarren urratsa: Bateratze-lana (8 minutu)

Talde handian ekingo diogu lanari berriz ere, eta azken ondorioak bateratuko ditugu.

Bideoan era askotako indarkeriaren biktimak entzun ditugu esaten euren mina elkarbizitzaren aldeko apustu bihurtzea lortu ahal izan dutela. Nola uste duzue gairak dituzten dela gorrotoa? Imajina ezazue biktima zaretela, gai izango zinatekete?

Etorkizuna eta esperantza bezalako kontzeptuak sartuta lagundu dezake irakasleak solasaldian: Etorkizunari begira, zerk ematen digu esperantza gehien?

Etterako lan moduan, laburbildu ezazue gogoeta batean zein den zuen iritziz hamarkada honetan gertatutako gauzarik garrantzitsuenak, eta idatzi ezazue landutako guztiaren ondorio pertsonala.

2.6. Seigarren saioa: Ondorioak eta ebaluazioa

2.6.1. Ikasleentzako fitxa

I. Lan-hipotesi bat amaierako diagnostiko baterako

Txarrena	Onena
<p>Azken 60 urte hauetan gertatu zaizkigun gauzarik txarrenak bi gako hauekin daude lotuta:</p> <ul style="list-style-type: none">-Giza eskubideak errespetatu ez izana, indarkeria erabiltzea zilegi zela pentsatuta. Ideia baten defentsak giza duintasunak, biziak eta giza eskubideek baino balio gehiago zuela pentsatu izana.-Aniztasuna errespetatu ez izana. Desberdina dena edo beste era batera pentsatzen duena ez onartzea eta ez errespetatzea. Egia osoaren jabe sentitzea (dogmatismoa).	<p>Azken 60 urte hauetan gertatu zaizkigun gauzarik one-nak bi zutabetan daude oinarrituta:</p> <ul style="list-style-type: none">-Giza eskubideen errespetua eta defentsa.-Aniztasunaren errespetua eta defentsa.

II. Giza eskubideak

Giza eskubideen definizioa, Nazio Batuen arabera.

Gizaki orori dagozkion eskubideak dira, inolako bereizketarik egin gabe nazionalitatea, bizilekua, sexua, jatorri nazionala edo etnikoa, larru-kolorea, erlijioa, hizkuntza edo beste edozein ezaugarri dela bide. Denok ditugu giza eskubide berberak, inolako bereizkeriarik gabe. Eskubide horiek elkarri lotuta daude, elkarren mende eta zatiezina dira.

-1960a gerostik nagusiki kaltetutako giza eskubideak

- 1. atala.** Gizon-emakume guztiak aske jaiotzen dira, duintasun eta eskubide berberak dituztela; eta ezaguera eta kontzientzia dutenez gero, elkarren artean senide legez jokatu beharra.
- 2. atala.** Gizaki orori dagozkio Aldarrikapen honetan adierazitako eskubide eta askatasunak, eta ez da inor bereziko arraza, larru-kolorea, sexua, hizkuntza, erlijioa, politikako edo bestelako iritzia, sorterrria edo gizarte-ko jatorria, ekonomi maila, jaiotza edo beste inolako gorabeheragatik.. (...)
- 3. atala.** Norbanako guztiak dute bizitzeko, aske izateko eta segurtasunerako eskubidea.
- 5. atala.** Ezin daiteke inor torturatu, ezta inori zigor edo tratu txar, anker eta lotsarazlerik eman ere.
- 9 atala.** Inor ezingo da arrazoirik gabe atxilotu, preso hartu edo erbesteratu.
- 19 atala.** Gizabanako guztiak dute iritzi-eta adierazpen-askatasuna. Eskubide horrek barne hartzen du erlijioa eta sinismena aldatzeko askatasuna eta bakoitzaren iritziengatik inork ez gogaitzeko eskubidea, ikerketak egitekoa eta informazioa eta iritzia mugarik gabe eta nolanhiko adierazpidez jaso eta zabaltzekoa.
- 30 atala.** Aldarrikapen honetan jasotako ezertan ezingo da ulertu Estatuari edo talde edo norbanakoren bati Aldarrikapen honetan bertan adierazitako edozein eskubide eta askatasun deuseztatzeko ekintzak edo ihar-dunak burutzeko eskubidea ematen zaionik.

III. Aniztasuna

Aniztasunaren definizioa

- Aniztasunaren printzipioaren arabera, gizartean eta bizikidetzan badira hainbat ideologia, joera, jarrera, iritzi eta proposamen, eta hori, errespetatu ez ezik, sustatu ere egin behar da.
- Sistema demokratiko baten osagaia da dibertsitate hori eta giza eskubideak errespetatzeko konpromisoa da pluraltasunaren adierazpenaren muga nagusia.
- Aniztasunak dibertsitatea aitortzea dakar, elkarrizketa sustatzea eta besteekiko inklusioa, errespetua eta tolerantzia; besteek desberdina izateko duten eskubidea, baita desberdintasun hori adierazteko eskubidea ere errespetatzea.

2.6.2. Lanerako gidoia irakasleentzat

Lehenengo urratsa: Ikasleentzako fitxa batera irakurri eta komentatu (20 minutu)

Talde handian hasiko gara lanean. Lehenengo, ahots goran irakurriko dugu Ikasleentzako fitxa. Gero, solasaldia denen artean.

Irakurri berri dugun testuari buruz, bada inor ulertzen ez den zerbait argitzea nahi duena?

Edukiari buruz eztabaidatuko dugu. Testu honetan hipotesi bat planteatzen da gertatu zaigun onenaren eta txarrenaren inguruan. Bi kontzeptu sartu dira: giza eskubideak eta aniztasuna.

Hitz egin dezagun lehendabizi giza eskubideei buruz. Zer dira eta zer adierazten dute giza eskubideek?

Hitz egin dezagun aniztasunari buruz. Onartzen al dugu desberdina dena edo beste era batera pentsatzen duena? Egia eta arrazoi osoaren jabe garela pentsatzen dugu?

Bigarren urratsa: Lana ohar-orri itsasgarriekin (post-it) (20 minutu)

Talde txikietan jardungo dugu orain.

5 edo 6 pertsonako taldeetan egingo ditugu solasaldiak. Aurreko saioetan, hamarkada bakoitzari buruzko oharrak jaso dituzue idatziz. Eskema horiek oinarri hartuta, talde bakoitzean hamabi ohar-orri izango dituzue betetzeko. Ohar-orri horietan idatziko dituzue azken hamarkadetako onena eta txarrena adierazten duten egitateak. Idatzi hiru errealitate positibo, gutxienez. Idatzi letra larri, handi eta argiarekin.

Ordu laurden bat geroago, taldeek mural batean jarriko dituzte ohar-orriak. Bi zati izango ditu muralak: gertatu zaizkigun gauzarik txarrenak alde batean eta onenak bestean.

Dagokion tokian itsatsiko ditugu ohar-orriak. Amaitutakoan, irakurri egingo dugu isilean.

Hirugarren urratsa: Lan pertsonala (5 minutu)

Saia gaitezen bakoitza ondorioen bat ateratzen. Orri batean hiru galderari erantzuteko eskatuko diegu ikasleei.

Ohar-orriak irakurri eta gero, ondorio pertsonalak aterako ditugu. Hiru galdera egingo dizkizuet, hurrengo minutuetan erantzuteko:

-Lehenengo galdera: Zein da gure memoria hurbilari buruz ikasi dudan gauzarik garrantzitsuen?

-Bigarren galdera: Etorkezunean zer ez litzateke errepikatu behar?

-Hirugarren galdera. Nire eguneroko bizitzan nola aplikatu dezaket giza eskubideekiko eta aniztasunarekiko konpromiso bat?

Laugarren urratsa: Bateratze-lana eta ebaluazioa (10 minutu)

Talde handian ekingo diogu lanari berriz ere, eta azken ondorioak bateratuko ditugu. Lehenengo, ebaluazio-fitxa bat beteko dugu (Ikusi 1. eranskina). Gero, bateratu egingo ditugu ikasitakoak.

Bateratze lanarekin amaituko dugu. Baina, lehenengo, hartu minutu pare bat edo hiru ebaluazio-fitxa hau betetzeko.

Egin dezagun orain azken bateratze bat. Egindako lanari buruzko ondorioak atera dezakezue? Bereziki garrantzitsua edo esanguratsua den zerbait azpimarratu nahi duzue? Gure historia hurbilari buruzko ondorio etikorik aipa dezakegu?

3. Eranskina. Seigarren saiorako ebaluazio-fitxa

Ikasleentzako ebaluazio-fitxa

1. Sei saio hauetan gure historia hurbilari buruzko gauza berriak ezagutu dituzu.

Bat ere ez Gutxi Batzuk Nahiko Asko

2. Gure historia hurbilari buruzko lana zein interesgarria iruditu zaizun adierazi 1etik 10erako puntuazioa emanaz: puntu 1ek esan nahi du ez dela bat ere interesgarria izan; 10 puntuk, oso interesgarria izan dela.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

3. Baloratu 1etik 10era saio hauetan ikusi ditugun bideoak. 1 izango da balorazio txarrena, eta 10, onena.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

4. Ebaluatu sei saio hauetan gelan egin ditugun lanak eta jarduerak.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

5. Egun hauetan landutako gauzen artetik, adierazi zer izan den garrantzitsuena.

6. Lan hau hobetzen lagundu dezakeen edozein iradokizun, idatzi hemen.

Irakasleentzako ebaluazio-fitxa

1. Herenegun! unitate didaktikoaren balorazio orokorra.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

2. Bideoen balorazioa.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

3. Baloratu ezazu saioak dinamizatzeko irakasleen orientazio-gida bezala 2. koadernoa zenbateraino izan den erabilgarri.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

4. Baloratu ezazu saioetako denboren banaketa.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

5. Saioetan, non aurkitu duzu zailtasun gehien?

6. Unitate didaktiko hau hobetzeko iradokizunak.
